

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نېاشد تن من مېباد بدین بوم و بر زنده یک تن مېباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

الف- ح عارف*

۱۸ اگست ۲۰۲۱

طالبان با قدرت چه می کند؟

با همان سرعتی که امریکا طالبان را جارو کرد. این بار با همان سرعت طالبان حکومت افغانستان را. اما تفاوت زیادی بین این دو وجود دارد امریکا از بیرون داخل شد و پول می ریخت ولی در ساختن دولت- ملت نا کام ماند. اما طالبان نه در جهت ساختن دولت می رود و نه ملت. در حالی که "شهروندان" افغان برایش بیگانه اند نیروهای القاعده یک نیروی خودی. طالبان آسان وارد شهر ها (البته شهر ها هم اغلب روستاهای بزرگند) شد چیزی که تصورش دشوار بود ولی آیا این شهر ها به همین آسانی مرگ خود را امضاء خواهند کرد؟ به نظر می رسد پاسخ به این سؤال اگر با اندکی آینده نگری داده شود این است که به احتمال زیاد نه. قدرت در دست مردمی نبوده است که امکان دفاع از خود را داشته باشند بلکه در دست قدرتمندان فاسد و دزد بوده است که به هیچ چیزی جز چپاول و زد و بند های پنهانی اعتقاد نداشته اند.

طالبان قدرت را اکنون تصرف کرده است. طالبان در مقام یک حزب سیاسی برای مشارکت نیامده است بلکه برای بهم ریختن دولت موجود و ایجاد دولتی آمده است که در همان سال های ۹۰ میلادی در ذهن داشت. طالبان به امنیت سیاسی و اقتصادی و فرهنگی اعتقاد ندارد و امنیت معنایی بیش از ایجاد ترس و کنترل فیزیکی تمام افراد و جامعه ندارد. فاجعه آغاز شده است و مشکل است بتوان آن را در گام های فراسوی تبلیغات اولیه از کشتن و بستن و آویزان کردن و نابود کردن کشور جدا کرد. آنچه نمی توان نادیده گرفت این است که نتایج بیرحمی طالبان دهها بار از رنج دولت فاسد کنونی بیشتر خواهد بود. بسیاری می گویند چون ضد فساد است بگذار بیاید. آنها به ابعاد تخریبی که طالبان برای کل جامعه به بار می آورد نمی اندیشند بلکه به این فکر می کنند که مفسدان را درس بدهند ولی غافل از این که طناب دار را خود به گردن می اندازند و به دست طالبان می دهند.

بسیاری از طالبان با انگیزه غنیمت گیری و تصرف اموال که زنان را هم شامل می شود به میدان آمده اند و طالبان به دستگاه بروکراسی که در هر صورت بیان عقلانی جهان مدرن و دولت مدرن است هم اعتماد ندارند و این دیدگاهها آسانترین راه به سوی فساد و تخریب خواهد بود. طالبان به آموزش جدی و سکولار اعتماد ندارد یعنی از ابتداء او عامل انسانی یک اقتصاد مدرن را تخریب می کند.

بعضی می گویند طالبان آن طالبان قدیم نیست تغییر پیدا کرده است. به نظرم این نوع استدلالات واقعاً خر رنگ کن است. سیستم فکری و دستگاه ایدئولوژیک طالبان ظرفیت تغییر اساسی را نمی دهد. طالبان در نگرشی که داشته است تجدید نظر نکرده است. اگر اسلام جدیدی هست و آنها تازه یاد گرفته اند چه هست که با دوران ملا عمر متفاوت است؟ آنها کدام سیاست ملا عمر و طالبان را مورد تجدید نظر جدی قرار داده اند؟ اگر چیزی تغییر کرده است تنها در این حد است که بعضی عکس بیندازند و در تلویزیون های دیگران ظاهر شوند و از مدیای اجتماعی استفاده کنند و البته ممکن است اندکی به تجملات کاخ نشینی آشناتر باشند و تشریفات بین المللی را اندکی از شیوخ قطر فراگرفته باشند و یا اکنون صرفاً برای تبلیغات به مردم بگویند "نگران" نباشید. اما در همان حال چیزی جز امارت اسلامی و دستگاهی اسلامی برایشان قابل پذیرش نیست.

اما چرا سقوط با این سرعت؟ سوالی است که پاسخ آن دشوار است ولی بخشی از جواب را باید در ساختار قدرت فاسد و انگلی موجود و در نقش مخرب خروج امریکا و ناتو در چنین برهه ای دید. این که در پشت پرده توطئه بازی قدرت ها در میان است و یا نیست تنها به تمرین ذهنی کمک می کند ولی به کشف واقعیات کمکی نمی کند. توضیح وقایع از زاویه نورئالیستی و یا "تصادم تمدنها" در جهت غلیظ کردن بازی بزرگ و برگشت به تقسیم ارضی بر اساس طراحی شسته و رفته ای، این که تصور کنیم وقایع جهان تنها تبلور ساده ای از توطئه های پنهانی است، خطر افتادن به چاله های تئوری توطئه را افزایش می دهد. به نظرم هر چند عوامل جهانی، که آنهم بسیار متنوع و پرتناقض و پیچیده اند، همیشه مهم اند ولی در یک کنش متقابل با عوامل متعدد محلی و منطقه ای در شرایط خاص عمل می کنند. گاه موفق می شوند و گاه نمی شوند.

از انتزاعات که بگذریم، احتمالاً دیری نخواهد گذشت که طالبان که با احساس پیروزمندانه تری از زمان قبل سر بلند کرده است دیگر خود را محبوس قندهار نکند و دشمن دور را هم مورد توجه خاص قرار بدهد. حالا طالبان بیرحم تر و تهاجمی تر و خونریز تر است. حالا گفته می شود حدود ۲۰ گروه جهادی خارجی در جبهه طالبان وجود دارند. اینها مأموران صدور انقلاب طالبانی اند. اما هنوز امریکا و متحدانش تنها به تکرار این مزخرفات مشغولند که خشونت نکنید! وارد شهر ها نشوید! مصالحه کنید!

امریکا و ناتو به شرم آورترین عملی دست زدند که فکر نکنم تاریخ آن را فراموش کند آنها مردمی را که در راه نوینی وارد زندگی شده بودند و نشان آینده ای امید بخش برای آینده افغانستان بودند به زیر ماشین بیرحم طالبان پرتاب کردند و ذره ای هم به مسئولیت اخلاقی خود توجه نکردند. همانطور که یک مقام سابق امریکائی گفته بود حالا چگونه باید به امریکا اعتماد کرد؟ و یا همانطور که یک جنرال انگلیسی گفته است امریکا و انگلیس مردم افغانستان را فروختند.

اما این هم که تصور کنیم طالبان مساوی است با افغانستان و با تو سل به وقایع گذشته خود را اسیر یک جبر تاریخی کنیم که افغانستان و در نتیجه معادلش طالبان شکست ناپذیر است می تواند ما را به نوعی تقلیل گرایی محکوم کند. ما را به سوی تعبیری ذات گرایانه و یا به عبارت دیگر منجمد سازی تاریخی بکشاند. شرایط و مناسبات در افغانستان تغییر کرده است نیروهای جدیدی در جامعه رشد کرده اند آنها نمی خواهند با جنگ و کشتار و سرکوب زندگی کنند.

لندن ۱۶ اگست ۲۰۲۱

*- از اعضای سابق سازمان پیکار درباره اوضاع اخیر افغانستان